

Ragunda kommun

Rektorn vid Hansåkerskolan

Beslut för grundskola, grundsärskola och fritidshem

efter tillsyn av Hansåkerskolan
i Ragunda kommun

Tillsyn i Hansåkerskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Ragunda kommun under vårterminen 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Hansåkerskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 14 och 15 maj 2013.

Fakta om skolan

Hansåkerskolan ligger i samhället Stugun i Ragunda kommun. Vid skolan finns ca 140 elever från förskoleklass upp till årskurs 9. Vid skolan finns ett par integrerade särskoleelever. Cirka 35 elever deltar i fritidshemmets verksamhet. Vid skolan finns simhall och bibliotek som även är öppna för allmänheten. Sedan ett år tillbaka har skolan en vikarierande rektor som har sin ordinarie tjänst som lärare vid skolan. Skolan är organiserad i två arbetslag, förskoleklass–5 och 6–9. De bägge arbetslagen är sedan indelade i mindre arbetsenheter bestående av två årskurser. Äldre och yngre elever är också uppdelade i olika delar av skolan.

Kunskapsresultat

Skolan redovisar andelen elever som nått de nationella kunskapskraven i respektive ämnen i årskurs 3, 6 och 9. I årskurs 9 görs detta för den senaste femårsperioden i samtliga ämnen. Av dessa uppgifter kan utläsas att måluppfyllelsen läsåret 2011/2012 i årskurs 9 varierade mellan 86,3 procent i de samhällsorienterande ämnena och i svenska, till 100 procent i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, moderna språk, musik, samt slöjd. Måluppfyllelse för årskurs 5 jämförs med senaste årets resultat för årskurs 6. Vid skolan nådde läsåret 2011/2012 eleverna kunskapskraven i samtliga ämnen utom i Svenska, Matematik och Engelska där måluppfyllelsen låg på 85 procent. Av nationell statistik kan utläsas att eleverna vid skolan i relativt hög grad når kunskapskraven för respektive ämne 81,8 procent jämfört med rikets 77,4 samma läsår. I årskurs 3 låg andelen elever som nått kunskapskraven i ämnen och ämnesområden på mellan 88 till 100 Procent. Samtliga elever var behöriga till nationellt program. Eleverna uppnår dock lägre genomsnittligt meritvärde 191,6 jämfört med rikets 211,4. Trots ett litet antal elever går det ur nationell statistik utläsa att pojkarna över tid har ett lägre genomsnittligt meritvärde än flickorna. För elever i grundsärskolan redovisas inga resultat då det endast finns enstaka elever i den skolformen. Vad gäller skolans måluppfyllelse i fritidshemmet och förskoleklassen finns inte heller några sammanställningar.

Helhetsbedömning

Vid tillsynen av Hansåkerskolan framkommer en bild av en skola där eleverna över lag trivs och där det råder studiero. Värdegrundsarbetet förefaller vara väl etablerat och Skolinspektionen får beskrivningar av att lärarna exempelvis tar tag i eventuella incidenter på en gång. Eleverna beskriver att de inte känner sig stressade och att de uppskattar att känna sina kamrater väl då skolan är ganska liten. Lärarna beskrivs allmänt som tillgängliga, rättvisa och tydliga. Det är enkelt att få stöd om man behöver det enligt eleverna. I intervjuerna med personalen framkommer att många av lärarna aktivt sökt sig till skolan och trivs väl med elever och kollegor. Lärarna beskriver att samverkan är god och det finns en gemensam syn på uppdraget. Det är också samstämmiga, till största delen positiva, bilder av situationen i skolan som presenteras av pedagoger, elevhälsa och den ansvariga rektorn.

Samtidigt framkommer att skolan har utvecklingsbehov främst vad gäller det systematiska kvalitetsarbetet. Skolan saknar systematik att bland annat följa upp och dokumentera resultatet inom fritidshemmet, förskoleklassen och vad gäller måluppfyllelsen vid sidan av resultat i enskilda ämnen inom skolan. Detta gör också att prioriteringar kring åtgärder eller en gemensam uppfattning kring vad som ligger bakom skolans resultat blir svår att klarlägga. Analyser saknas också kring om det exempelvis finns ett samband mellan det förhållandevis svaga elevinflytandet över undervisningen och skolans genomsnittligt låga meritvärde. För verksamheten i fritidshemmet saknas både en tydlig styrning mot nationella mål och en uppföljning av verksamheten, vilket skolan måste åtgärda snarast.

Skolan tillämpar vidare så kallad fyradagarsvecka för de yngsta eleverna, vilket kommer att beröras i Skolinspektionens huvudmannabeslut till Ragunda kommun.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ragunda kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 15 oktober 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Ragunda kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna vid Hansåkerskolan ska ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll

Motivering

Enligt gällande skollag och läroplan ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Genom att bland annat delta i planering av den dagliga undervisningen kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Eleverna i de lägre årskurserna beskriver vid intervju med Skolinspektionen att inflytandet mest handlar om praktiska frågor exempelvis var eleverna ska sitta i klassrummet och gruppindelningar. Eleverna i de högre årskurserna menar att de i viss mån ges utrymme att uttrycka önskemål kring innehåll, de menar dock att löften kan ges från ansvariga lärare att anpassa undervisningen efter elevernas önskemål men att detta inte infrias. Samtliga elever uppger att de skulle vilja bli delaktiga i planeringen i högre grad.

Ansvariga lärare har en bild av att elevinflytandet är mer utvecklat, även om exempel på hur det praktiska inflytandet bara ges kring några ämnen och då främst vad gäller de äldre eleverna. I de fall inflytande förekommer utformas detta många gånger så att en grundplanering upprättas och så får eleverna ge synpunkter på den planeringen. De valmöjligheter som ges inriktas på att eleverna får göra individuella val kring metod eller innehåll. Det gemensamma inflytandet med syfte att även träna eleverna på gemensamt ansvarstagande är dock begränsat. En orsak till detta som lärarna framför är att det är många uppdrag som ska lösas i skolan och att de känner sig stressade att hinna med allt. Av den orsaken har inte elevinflytandet prioriterats i den omfattning man önskat.

Skolans rektor som är relativt ny berättar att hon inte hunnit följa upp elevinflytandet över undervisningen ännu. Däremot framhåller även hon att skolan har ett fungerande system med exempelvis klass- och elevråd.

Tillsynen visar därmed att eleverna vid Hansåkerskolan behöver ges ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll för att vara i överensstämmelse med författningarna.

Författning

4 kap. 9 § första stycket skollagen, Lgr 11 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.8 Rektorns ansvar

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Ragunda kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn måste se till att fritidshemmet planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen, samt se till att den pedagogiska personalen i fritidsverksamheten arbetar utifrån de nationella styrdokumentet.
- Rektorn måste se till att det systematiska kvalitetsarbetet inom skolan omfattar dokumenterade utvecklingsåtgärder.
- Rektorn måste se till att det systematiska kvalitetsarbetet omfattar dokumenterade uppföljningar och utvecklingsåtgärder inom fritidshemmets verksamhet.
- Rektorn måste se till att den pedagogiska personalen i alla delar arbetar utifrån grundsärskolans styrdokument, alternativt fatta beslut om att eleverna ska läsa vissa ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleverna har förutsättningar för det.

Motivering

Enligt skollagen ska fritidshemmet bland annat komplettera utbildningen i förskoleklassen och grundskolan. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Av gällande läroplan kan utläsas att fritidshemmet bland annat ska arbeta med en utforskande, laborativ och praktisk metodik för att medverka till att läroplanens kunskapsmål uppnås. Fritidshemmet ska också arbeta för att eleverna får en inblick i närsamhället och dess arbets-, förenings och kulturliv. Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Fritidsverksamheten vid Hansåkerskolan består av dels verksamhet före och efter ordinarie skoldag, samt dels av det skolan kallar fredagsfritids. Det sistnämnda är en utökad fritidsverksamhet för elever i årskurs ett som inte har lektioner på fredagar. Av intervjuer med ansvariga pedagoger och rektor framkommer att denna fredagsverksamhet baseras främst på förskoleklassens verksamhet och utgår därför främst från styrdokumentet för denna. Övrig fritidsverksamhet är på grund av skoldagens längd och skolskjutsar för vissa elever förhållandevis begränsad enligt ansvariga pedagoger och rektor. Verksamheten består därför främst av läxhjälp och lek, medan ett begränsat fokus ligger på fritidshemmets övriga mål. Vid tillsynsbesöket framkommer att rektorn inte styr fritidsverksamheten mot målen för verksamhetsformen.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att rektorn vid Hansåkerskolan inte i den omfattning styrdokumentet föreskriver verkar för att fritidshemmet planeras och utvecklas med inriktning att uppfylla de nationella målen, eller ser till att den pedagogiska personalen i fritidsverksamheten arbetar utifrån de nationella styrdokumentet.

Av skollagen framgår att varje skola och fritidshem systematiskt och kontinuerligt ska planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Rektorn ansvarar för att skolans och fritidshemmets resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Vid studier av de dokument som skolan lämnat till Skolinspektionen inför tillsynen och vid intervju med skolans rektor och personal framkommer att skolan har ett systematiskt kvalitetsarbete som omfattar planering av verksamheten och uppföljning av i vilken utsträckning eleverna når kunskapskraven i skolans ämnen och kring elevernas trygghet. Kvalitetsarbetet innefattar även vissa utvecklingsåtgärder, exempelvis baserat på möten med eleverna. Rektorn ser dock inte till att dokumenterade uppföljningar och analyser av måluppfyllelsen kring delar av läroplanens övergripande mål görs. Detta gäller exempelvis demokratiarbetet avseende elevernas ansvar och inflytande, vilket särskilt behöver uppmärksammas med anledning av det begränsade elevinflytandet vid skolan. Skolan saknar även dokumenterade utvecklingsåtgärder, mot bakgrund av genomförda analyser inom skolan.

Från samma källor framkommer att rektorn vad gäller fritidshemmets verksamhet inte ser till att dokumenterade uppföljningar och dokumenterade utvecklingsåtgärder genomförs.

Intervjuad personal och rektorn beskriver att ett pågående arbete med så kallad kulturanalys kommer att utgöra grunden för skolans och fritidshemmets framtida systematiska kvalitetsarbete.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver se till att det systematiska kvalitetsarbetet även omfattar dokumenterade utvecklingsåtgärder inom skolan, samt dokumenterade uppföljningar och dokumenterade utvecklingsåtgärder inom fritidshemmets verksamhet i enlighet med författningarnas krav.

Av Skollagen framgår att grundsärskolan ska ge elever med utvecklingsstörning en för dem anpassad utbildning som ger kunskaper och värden och utvecklar elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Grundsärskolan omfattar ut-

bildning i ämnen eller inom ämnesområden, eller en kombination av dessa. Utbildning inom ämnesområden är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen. Utbildningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner. Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleven har förutsättningar för det.

Hansåkerskolans rektor uppger vid intervju och i skriftligt underlag att undervisningen för de särskoleelever som läser integrerat i grundskolans klasser ska planeras utifrån grundsärskolans läroplan med tillhörande kursplaner. Inget beslut har tagits om att undervisning ska ske utifrån grundskolans kursplaner. Vid intervju med de pedagoger som undervisar så framkommer att dock att någon av särskoleeleverna i vissa ämnen har förutsättningar att arbeta mot grundskolans mål och att undervisningen därför läggs upp utifrån detta, i syfte att på bästa anpassa undervisningen för eleven.

Mot bakgrund av detta måste rektorn se till att den pedagogiska personalen i alla delar arbetar utifrån grundsärskolans nationella styrdokument, alternativt fatta beslut om att eleverna ska läsa vissa ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleverna har förutsättningar för det.

Författning

14 kap. 2 § skollagen, Lgr 11 2.2 Kunskaper, 2.6 Skolan och omvärlden

Lgr 11 punkt 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

4 kap. 5, 6–7 §§ skollagen

11 kap. 2, 3, 8 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800)

Ragunda kommun en anmärkning.

Ragunda kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 15 oktober 2013.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Skolans plan mot kränkande behandling omfattar inte en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder genomförts.

Motivering

Av skollagen framgår att det varje år ska upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

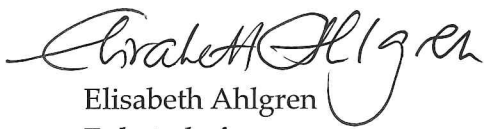
Av Hansåkerskolans plan mot kränkande behandling framgår inte hur föregående års planerade åtgärder genomförts, varför skolan behöver utveckla sin plan mot kränkande behandling till att även omfatta detta. Överträdelsen bedöms dock som mindre allvarlig då planen i övrigt uppfyller författningarnas krav varför Skolinspektionen endast lämnar en anmärkning om detta.

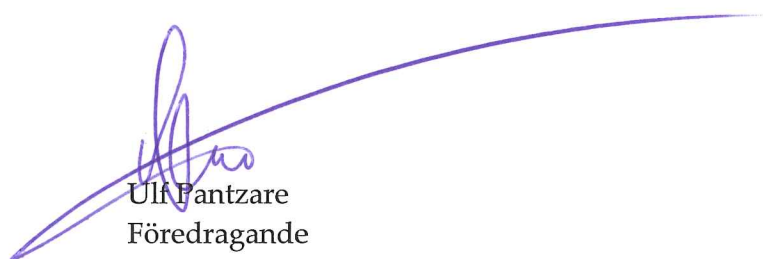
Författning

6 kap. 8 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Stina Johansson och undervisningsråd Kristian Hansson.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef

Ulf Pantzare
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet redovisas i ett sammanfattande beslut. Fritidshem inspekteras i anslutning till tillsynen av den aktuella grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka

åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).